

NOTATDato: **04.04.2019**

Arkivkode:

J.postID: **2019076880**Arkivsaksnr: **19/7384**

Hovedutvalg BIOM

Fra: Rådmannen

Vedrørende: **Spørsmål ad sosialhjelp og AAP**

Rådmannen har mottatt følgende spørsmål fra representanten Seljelid (AP):

Ad sosialhjelp.

1) Har AAP- (arbeidsavklaringspenger) regelverket medført mer overgang til sosialhjelp i Bærum. Det er jo kjent at mange har mistet AAP ved utløp av tildelt periode.

2) Er det noen sammenheng her med økte sosialhjelputgifter?

3) Eventuelt - om utgiftsøkning skyldes supplerings for introdeltakerne?

Svar:

Rådmannen oppfatter spørsmålene knyttet til det faktum at sosialhjelpsutgiftene er stigende. Bakgrunnen for dette er sammensatt. Det vises til virksomhetsanalyse for Bistand og omsorg hvor det fremgår en omfattende beskrivelse av utviklingen i sosialhjelp.

I dette notatet redegjør rådmannen for hva AAP ordningen er, hva endringene i AAP-regelverket fra 1.1.18 innebærer og sin vurdering av konsekvenser for sosialhjelpsutbetalinger ved NAV Bærum. Det gis også en kort beskrivelse av behovet for supplerende sosialhjelp for deltakere ved introduksjonsprogrammet.

Hensikten med AAP ordningen

Målet med innføring av AAP var å legge til rette for økt overgang til arbeid. Ved å sette i gang nødvendige arbeidsrettede tiltak så tidlig som mulig i sykdomsperioden, gjerne i kombinasjon med medisinsk behandling, var hensikten å korte ned på stønadperioden.

Perioden en kan motta arbeidsavklaringspenger skal være tidsbegrenset og kan bare gis så lenge det er nødvendig for at bruker skal kunne gjennomføre fastsatt aktivitet med sikte på å komme i arbeid, jfr. folketryktdloven § 11-7.

Endringer i AAP ordningen

Fram til 31.12.17 var grensen for å kunne motta AAP fire år, denne er nå redusert til tre år. Varigheten på tre år gjelder for alle som har fått innvilget AAP etter 1.1.18. Brukere med maksimalstønadperiode på tre år vil derfor ikke har brukt opp retten sin før 31.12.20. Regelverksendringene vil altså ikke begynne å gjøre utslag før i 2021, siden de nye reglene ikke har tilbakevirkende kraft.

Fra 1.1.18 skjedde det i tillegg en innskjerping for de av brukerne som kan få forlenget AAP utover den ordinære stønadperioden. Etter det nye lovverket, jfr. Folketrygdloven § 11-12, kan AAP kun forlenges utover ordinær stønadperiode (henholdsvis 4 og 3 år) i de tilfeller der bruker har vært under langvarig utredning før han eller hun har kunnet begynne med behandling eller tiltak. Videre må sykdom være av en slik art eller karakter at det har vært nødvendig med langvarig behandling før han eller hun begynner i arbeidsrettede tiltak. Det er også gitt unntak for de som er under utdanning. I forkant av at regelverksendringene trådte i kraft 1.1.18, fikk brukere som allerede mottok AAP, en tidsbegrenset forlengelse for å hindre at det ble en brå stans i ytelsen for denne gruppen.

Konsekvenser av endringen for Bærum kommune.

Fra implementering av AAP i 2010 og fram til i dag er antall saker halvert. Siden 2016 er i tillegg alle saker i Bærum, hvor ytelsen nærmer seg makstidspunkt for ytelsen, drøftet i et tverrfaglig forum, et saksdrøftingsverksted. Her blir alle sider av saken vurdert, inkludert rett til andre ytelser fra NAV. Veileder kan ikke ta saken utover makstidspunkt uten at saken er drøftet i saksdrøftingsverkstedet. Unntaksbeholdningen er redusert (ca 30%) til nå 3% fra etablering av saksdrøftingsverksted. I dag har Bærum cirka like mange personer i ordningen som Asker, til tross for at kommunen har flere innbyggere.

På bakgrunn av de sosioøkonomiske forholdene og den ekstraordinære innsatsen, skiller Bærum seg fra de fleste andre kommuner og regelendringene i forhold til varighet av stønaden som ble innført fra 1.1.18, har i liten grad hatt konsekvenser for sosialhjelpen i 2018.

AAP er en tidsbegrenset stønad. I 2018 ble det gjort en manuell telling i Bærum og 90 personer (ca 10%) gikk fra AAP til sosialhjelp. Ved vurdering av rett til økonomisk sosialhjelp er det familiens samlede inntekt som legges til grunn, noen har derfor ikke slik rett. I tillegg går ca 50% til jobb, ca. 30% til uføretrygd og ca. 10% til annet. Ved NAV Bærum har det ikke vært en økning i antall brukere med økonomisk sosialhjelp fra 2017 til 2018 som følge av regelverksendringene på arbeidsavklaringspenger.

Bærum har lave dekningsgrader hva gjelder utbetaling av sosialhjelp per innbygger, noe som henger sammen med de sosioøkonomiske forholdene i kommunen. En undersøkelse fra Proba samfunnsanalyse i 2017 viser at Bærum hadde cirka 3 prosent lavere utgifter til økonomisk sosialhjelp enn det som var kommunens antatte behov, korrigert for sosioøkonomiske forhold. Tall fra SSB viser også at innbyggerne i Bærum totalt sett mottar lavere statlige ytelser (12 prosent) sammenlignet med resten av landet (20 prosent). Samtidig er dekningsgraden i perioden 2014 til 2018 stigende. Det er et sammensatt bilde som ligger til grunn for dette. Generelt sett påvirkes behovet for sosialhjelp av eksterne faktorer som blant annet arbeidsmarkedet, endring i lovverk, bosetting av flyktninger og innvandring med flere. Bærum har også en økning i utbetaling per mottaker, noe som blant kommer av økende stønadslengde og høye boligpriser.

NAV rapporterer at flyktningene har et økt behov for supplerende sosialhjelp, i tillegg til introduksjonsstøtten. Årsaken knyttes primært til livsopphold og høye boligpriser i Bærum.
